

ילדה אשתו מה מברך? ילדה אשתו זכר ואפילו לא ראה בעצמו רק שמע כשהיה בעיר אחרת מברך הטוב והמטיב וגם היא צריכה לברך כן ואפילו היה להם כבר כמה בנים ואפילו אם לא בירך תיכף כששמע ג"כ יברך, ואפילו היו לו כמה זכרים ותאב שילד לו בת כדי שיקיים מצות פור' אפי"ה אין מברך ע"ז ומ"מ בפעם ראשון כשרואה אותה מברך ברכת שהחיינו, ואם מתה אשתו בלידתה מברך שהחיינו ומתחלה צריך להקדים לברך דיין האמת על מיתתה וכן אם מת האב קודם שילדתו היא מברכת שהחיינו ואם מתה איזה שעות אחר לידתה מברך הטוב והמטיב. ויש שנהגו להקל בברכה שהחיינו שאינה חובה אלא רשות.

מת אביו או שאר אדם מה מברך? מת אביו מברך דיין האמת וה"ה שאר אדם כשר שאדם מצטער עליו מיהו העולם נוהגין לברך בלא שם ומלכות ועכ"פ על ת"ח שמת וכן על קרוביו שחייב להתאבל עליהם ודאי יזכור הברכה בשם ומלכות, היה לו ממון שירשו אם אין לו אחים מברך אח"כ גם כן שהחיינו ואם יש לו אחים במקום שהחיינו מברך הטוב והמטיב. א"ל שמתה אשתו והניחה ממון מברך דיין האמת על מיתתה ושהחיינו על ירושתה.

בנה או קנה בית חדש מה מברך? בנה או קנה בית חדש או קנה וחזר וקנה מברך על כל פעם שהחיינו, ודוקא כשבנה או קנה הבית לעצמו אבל אם יש לו שותפות בגוה כ"א מהשותפים מברך הטוב והמטיב וע"כ קהל שבנו או קנו בהכ"נ יעמוד ש"ץ ויברך בקול רם הטוב והמטיב להוציא את כולם, וה"ה אם נשרף וחזר ובנאו אבל אם סתרו וחזר ובנאו יש דעות באחרונים בזה וספיקו להקל ואם הוסיף בו איזה שורה בגובה לכו"ע יש לברך.

קנה כלים חדשים מה מברך? קנה כלים חדשים אפילו היה לו כיצא באלו תחלה או קנה וחזר וקנה מברך על כל פעם שהחיינו בין מלבושים ובין כלי תשימושי ושתייה ואכילה וכיו"ב אם הם דברים שלב האדם שמח בהם עני בראוי לו ועשיר בראוי לו אכן אם הוא עשיר גדול שאפילו כלים יקרים וחשובים אין נחשבים לו לא יברך, וה"ה לכלים ישנים אם הם חדשים לו שלא היו אלו שלו מעולם ולאפוקי אם מכרן וחזר וקנאן ואפילו אם הם חדשים שלא נשתמש בהם עדיין. ובקניית ספרים י"א דאם היה מהדר אחר זה הספר ושם בקנייתו מברך וע"כ אין למחות ביד המברך. ויהיה לברך תיכף קודם שיתרגל ויסתלק השמחה ממנו.

על מלבוש מתי מברך בשעת הקנין או בשעת הלבושה? בשעת הקנין יש לו לברך אע"פ שעדיין לא נשתמש בהם וכשילבשם מברך מלביש ערומים קודם שהחיינו אכן אם לובש הבגד שחרית יכול לצאת בברכת מלביש ערומים שמברך בברכת השחר. ודוקא אם קנה בגד שראוי ללבושו תיכף אבל אם קנה שום דבר שאינו ראוי ללבושו או להשתמש בו כמו שהוא רק שצריך ליתן לאומן לתקן לא יברך שהחיינו עד שעה שילבש הבגד או ישתמש בהכלי.

על איזה כלים מברך הטוב והמטיב? קנה כלים שמשמשין בהם הוא ובני ביתו מברך הטוב והמטיב, אבל אם קנה כלים לו וכלים לב"ב מברך על שלו שהחיינו ועל של ב"ב מברך הטוב והמטיב ודוקא אם קנה בשביל אשתו וזרעו אבל אם קנה בשביל עבדו ושפחתו לא מקרי טוב לירידיה אם לא שגם הוא משתמש בהכלים האלו. אם נתנו לו במתנה מברך הטוב והמטיב שהיא טובה לו ולנותן, ודוקא כלים או בגדים מהמקבל משמח בזה אבל מצות לא. וי"א דלא נתקנה ברכה זו כ"א בדאית להו לאחרני ג"כ טובה גשמיית ולפ"ז כשניתן לו כלים במתנה צריך המקבל לברך ברכת שהחיינו ולא ברכת הטוב ולמעשה טוב יותר לנהוג בזה לברך ברכת שהחיינו ולא ברכת הטוב ומ"מ במקום שעושים הלבושה לנערים יתומים כ"א מהיתומים יברך מלביש ערומים וברכת הטוב והמטיב וברכת שהחיינו לא יברכו. על דבר שאינו חשוב כל כך כגון חלוק או מגעלים ואנפלאות וה"ה שאר כלים שאין חשובים ואין דרך לשמוח בהם אין לברך אפי"ה עני השמח בהם.

על איזה חולי מברכין ברכת הגומל? י"א דאינו מברך רק על חולי שיש בו סכנה כגון מכה של חלל או שאר חולי שיש בו סכנה כגון קרחת של כל הגוף וי"א שכל שחלה בכל גופו שכיוצא בזה מחללין עליו את השבת ע"י עו"ג מברך הגומל אך מ"מ לא יברך אא"כ נפל למטה לא פחות מג' ימים ואם מחלתו יש בו סכנה אפי"ה בפחות מג' ימים נמי צריך לברוכי.

שאר נסים חוץ מאלו האברעה האם מברכין עליהם? הני ארבעה לאו דווקא דה"ה למי שנעשה לו נס כגון שנפל עליו כותל וכל כיוצא בזה כולם צריכים לברך הגומל ואעפ"כ כשיגיע למקום שנעשה בו הנס יברך גם שעשה לי נס במקום הזה. ומי שהלך בדרך אפילו שלא במקום סכנה ובאו עליו לסטים להרגו וניצול לכו"ע מברך ברכת הגומל.

הרואה חלום רע מה יעשה? הרואה חלום ונפשו עגומה עליו אפילו אין בו משמעות לרע ייטיבנו באפי תלתא דרחמי ליה ואפי"ה היכא שהוא מתענה ולימא באפייהו חלמא טבא חזאי ולימרו אינהו טבא הוא וטבא ליהוי וכו' וצריך שיאמרוהו העונים ג' פעמים וי"א דיאמרוהו ז' פעמים. ובסוף ההטבה יאמרו לו לך אכול לחמך בשמחה ושתה בלב טוב וגו'. וטוב שייטיב בשחרית אך אז לא יאמרו לו לך אכול בשמחה וגו' אם לא כשאין מתענה, ויזכור החלום במחשבתו בשעת הטבה. מצוה להמצא עם הג' להיטיב ואף בשבת יכול להיטיב חלום. מי שחלם לו חלום קשה על חבירו יתענה. עוברות ומניקות אין להורות להם להתענות רק יפרו בממון. ולא יתענה רק דוקא כשעושה תשובה עמו ואין מחויב להתענות אלא רשות.

אימתי מברכין על הגשמים? בא"י שמצוי שם יובש גדול וכשכא עת הגשמים והגשם יורד בזמנו כל אחד שמח בו אפילו בסתמא צריך לברך בפעם ראשון לאפוקי אם יורד עוד הפעם למחר וי"א דאפילו בפעם ראשון א"צ לברך כשהשנים מסודרות כתיקונן, ואפילו באותן ארצות שרגילין במטר אם נעצרו הגשמים והיה העולם בצער ואח"כ ירדו גשמים צריך לברך.

מה מברכין על הגשמים? אם אין לו שדה אומר מודים אנחנו לך וכו' עד הן הם יודו ויברכו את שמך מלכנו וחיותם בא"י אל רוב ההודאות ואם יש לו שדה בשותפות עם אחר מברך הטוב והמטיב ואפילו אם יש לו רק אשה ובנים הם ג"כ בכלל שותפין ואם אין לו שותף בשדה מברך שהחיינו לברך ולא הטוב והמטיב ואפילו יש לו שותף כותי לא מקרי שותף לזה. י"א דאף שלא ראה בעצמו רק שמע מאחרים שירדו גשמים בשדה שלו אחר העצירה מברך הטוב והמטיב כשהשדה שלו הוא בשותפות ואם השדה שייך לו לבדו מברך שהחיינו. הרואה נילוס כשהוא קטן וחוזר ורואה בזמן שהוא גדול ושם בראיתו מברך שהחיינו אף דאין לו קרקע אבל הרואה בכל יום אף דביום זה ניתוסף על שלפניו לא יברך. ואם רואה מים שבכלי"ג [הוא חלק מהנילוס שמתפשט בו ג"כ מגודל הנהר] אם כבר ראה המים במקומו בנילוס אין לו לברך על ראית הכלי"ג אבל אם לא ראה אלא עתה בכלי"ג מברך שהחיינו. ואם אין לו שדה אינו מברך כלל ואפי"ה ברכת מודים הג"ל דברכה זו לא נתקנה אלא ברואה ולא בשומע וי"א דאין חילוק בין רואה לשומע ויכול לברך ברכת מודים אפילו בשומע, וספק ברכות להקל.

על איזה שמועות מברכין? על שמועות שהם טובות לו לבדו מברך שהחיינו ואם הן טובות לו ולאחרים מברך הטוב והמטיב כשיש לו שמחה מהשמועה וכן להיפוך בדין האמת כשיש לו צער מהשמועה, ואם שמע כמה שמועות בבת אחת די לו בברכה אחת. ודוקא כששמע מפי אדם נאמן וזה האדם ראה בעצמו אבל אם שמע שמועה [בין שמועה טובה שצריך לברך עליה הטוב והמטיב או שהחיינו בין שמועה רעה שצריך לברך עליה דיין האמת] ואין המגיד נאמן או שהמגיד לא ראה בעצמו לא יברך וכן אם שמע שנתפס הגולן שגזל ממנו לא יברך עד ששייב לו הגזלה. מי שהוכרח מחמת עניותו לקחת אשה עשירה שלא בחפצו מברך הטוב והמטיב ודיין האמת וכהיום ממעטין בברכות אלו.

חתן האם מברך שהחיינו?

הגע
בנימין

Sponsored By: DollarPhone

כל הזכויות שמורות להמפעל 'הילכתא דיומא' ואסור להעתיקם בלי רשות מהנהלת המפעל

זכות
הלימוד

להשיג הלוח להנחות וזיכרון דמי חזרה דמי ציורים וטבלאות Tel \ Fax \ Fax on Demand 1 800 466-7593 www.HilchadPhone.org	השילוח השילוח השילוח השילוח השילוח השילוח
---	---

שנייה ואם לא בירך בשעת אכילה ראשונה שוב לא יברך על אכילה שניה וכ"ש שלא יברך על אותה אכילה עצמה אף שעדיין לא נתעכל הפרי. והברכה אינה אלא רשות דאי לא מברך לא מיענש ומ"מ ראוי לזהר שלא לבטלה.

שני פירות ממין אחד האם מברך על כאו"א? שני מינים אע"פ שכולם נכנסים תחת סוג מין אחד מ"מ כשני מינים הם לענין ברכת שהחיינו ואפילו אם אין חלוקין בשמן אם חלוקין בטעמן כגון תאנים לבנים ותאנים שחורים ב' מינים הן לזה וצריך לברך על כל אחד ברכת שהחיינו כשאין באין לפניו בבית אחת וכן ב' מיני אגסים או תפוחים או אגוזים.

ענבים ויין האם מברך על שניהם? אם בירך שהחיינו על ענבים כשישתה יין חדש אינו חוזר ומברך. ואפילו אם שתי ליה אחר מ' יום שנתחזק היין ויש לו טעם אחר מן מוהל הענבים, וי"א דצריך לברך שהחיינו גם על היין החדש וטוב שאם בירך שהחיינו על הענבים אזי כשישתה יין חדש יברך תחלה שהחיינו על איזה מין חדש או על מלבוש כדי לפטור גם את היין [אבל אם בירך תחלה שהחיינו על היין לכו"ע אינו חוזר לברך שהחיינו על הענבים] וכ"ז דוקא כששותה את היין כשהוא תירוש שהוא ניכר שהוא יין חדש אבל אם אינו שותהו עד שהוא יין אפילו לא בירך שהחיינו על הענבים אינו מברך עליו שהחיינו אף שהוא יודע שהוא יין חדש.

על איזה פירות אין מברכין שהחיינו? פרי שאינו מתחדש משנה לשנה אפילו אם יש ימים רבים שלא אכל ממנו אינו מברך שהחיינו. פרי שמתחדש ב"פ בשנה מברכין עליו שהחיינו בכל פעם ופעם אבל שאין לו זמן קבוע לגידולו אין מברכין עליו לכן אין מברכין שהחיינו על ירק חדש דעומד כל השנה בקרקע. וכן דבר שאינו גידולי קרקע כגון עופות ודגים שנודמנו לו אפילו אותן שלא טעם ממין מעולם אפ"ה אין מברך עליהם שהחיינו. על כמהין ופטריות אין לברך שהחיינו. על ריח המתחדש משנה לשנה כמו ורד וכיו"ב שאר דברים שנעשו להריח נהגו שלא לברך. וי"א שעל גדיים וטלאים שרגילים להתחדש פעמים בשנה שמברכין עליהם שהחיינו והעולם נהגו שלא לברך ע"ז. אין לברך שהחיינו על פרי אדמה שקורין (ער"ד עפ"ל). אין לברך שהחיינו על לחם חדש ומ"מ מברכין על הריפות שעושין מדגן חדש שניכרין היטב שהם חדשים ויש חולקין ע"ז. ובקטניות כשהן חדשים וניכרין שהן חדשים כגון שהם ירוקים עדיין במקצת יוכל לברך שהחיינו. על מיני לפתן שקורין מירי"ן וריבי"ן ואוגערקעס מברכין עליהם שהחיינו.

על מי מברכין ברכת משנה הבריות? הרואה את החיגר ואת הקטע ואת הסומא משתי עיניו ומוכה שחין ומי שמנומר בנקודות דקות אם הם ממעי אמם מברך משנה הבריות ואם נשתנה אחר כך מברך דיין האמת אכן אם שכח שם הרבה אנשים כזה אין לברך ע"ז דיין האמת ומשנה הבריות וכ"ש אם נעשה זה ע"י חוס השמש ועתידין להסתלק. וי"א דדוקא על מי שמצטער עליו אבל על עכו"ם וה"ה לכל מי שאינו מצטער עליו אינו מברך. ואינו מברך אלא פעם ראשונה שהשיגו עליו גדול מאד ואפילו ראה כושי אחר או שארי דברים הנ"ל אחר שלשים יום ג"כ אינו מברך וי"א דה"ה בברכת דיין האמת וי"א דלענין דיין האמת שהוא דוקא על קרובו ואוהבו שמצטער עליו אם רואה זה עוד על קרובו אחר שיך לברך ע"ז דיין האמת וי"א דכל הברכות מברך משלשים יום לשלשים יום, ולמעשה יברך אחר ל' בלא שם ומלכות.

מה מברך על אילנות ובריות טובות? הרואה אילנות טובות ובריות נאות בין זכרים בין נקבות אפילו עכו"ם או בהמה אומר בא"י אמ"ה שככה לו בעולמו ואינו מברך עליהם אלא פעם ראשונה ולא יותר אפילו לאחר שלשים יום לא עליהם ולא על אחרים אא"כ היו נאים מהם. ועכשיו לא נהגו כלל לברך ברכה זו ומ"מ נכון לברך בלא שם ומלכות. ועל עכו"ם רק ראה בעלמא מותר אבל להסתכל בו ביותר ולהתבונן בדמותו אסור, ואסור לומר כמה נאה כותי זה.

הרואה ע"ז מה מברך? הרואה מרקולים או שאר עכו"ם אפילו בית ע"ג וי"א דדוקא כשרואה אותה בגלוי אומר בא"י אמ"ה שנתן ארך אפים לעוברי רצונו ואם רואה אותה בתוך ל' יום אינו חוזר ומברך. והאידנא אין מברכים זאת הברכה ואפילו הולך לעיר אחרת וראה שם ע"ג אינו מברך אם ראה את מין זה תוך למ"ד בעירו ואפילו קטן שהגדיל א"צ לברך כיון שראה אותה בקטנותו וי"א דאפילו הוא לא ראה אותה תוך למ"ד כיון שיש רוב העולם שהוא שוכן ביניהם שרואין אותה אין מברך.

על איזה מלכים מברכין? על מלכי ישראל אומר בא"י אלהינו מלך העולם שחלק מכבודו ליראיו ועל מלכי עכו"ם אומר ברוך שנתן מכבודו לבשר ודם. ואפילו סומא כשיודע שהמלך עובר מברך ואם הוא סומא שלא ראה מאורות מימיו יברך בלא שם ומלכות. השלטונים שאין עול מלך עליהם לשנות דבריהם ודן והורג במשפט מברך עליהם. ועל השרים שממנה המלך בכל עיר ועיר טוב לברך בלא שם ומלכות. מצוה להשתדל לראות מלכים אפי' מלכי אוה"ע ומותר לטמא בטומאה של דבריהן מפני כבודן בין למלכי ישראל ובין למלכי או"ה וכן מפני כבוד הבריות כגון לילך לנחם אבלים. אם רואה פ"א המלך לא יבטל יותר מלימודו לראותו אם לא שבא בחיל יותר ובכבוד גדול יותר.

על איזה בתים מברכין? הרואה בתי עשירי ישראל שמיושבים בתוקף ובגבורה כגון בישוב בית שני אומר בא"י אמ"ה מצבי גבול אלמנה בחורבנא אומר ברוך דיין האמת. ודוקא בא"י ובזמן בית שני אבל בזה"ז אפילו בא"י לא וי"א דאפילו אם הם מיושבים עתה כמו בבית שני ג"כ מברכין וי"א דמברך רק על בתי כנסיות שמתפללין בתוכם וכן נהגו העולם שאין מברכין על שארי בתים כ"א על בהכ"צ כשרואה אותה כיפיה ובתיקונה ואין חילוק בין א"י לחו"ל ואפילו בזה"ז וי"א דבזה"ז טוב לברך ברוך מצבי גבול אלמנה בלא שם ומלכות.

רואה חבירו לאחר זמן מרובה מה מברך? הרואה את חבירו לאחר שלשים יום מראה ראשונה אומר שהחיינו ואחר י"ב חדש מברך מחיה מתים ואין מברך שהחיינו. ואין חילוק בין איש לאשה אם רואה אשתו ואמו בתו ואחותו כיון שהוא שמה ונהנה בראייתם. ואם קיבל ממנו כתב או שאנשים הודיעוהו משלומו יש דעות באחרונים וספק ברכות להקל. אם ראה חכם מחכמי ישראל מברך עליו אשר חלק וגם שהחיינו אם הוא שלשים יום שלא ראה אותו. וכל אלו הברכות הוא בשם ומלכות ואפילו ברכת מחיה מתים. מי שלא ראה את חבירו מעולם ושלח לו כתבים אע"פ שהוא נהנה בראייתו אינו מברך על ראייתו. אם נתבשר לו שילדה אשתו והוא היה במדינת הים וראהו עתה מברך שהחיינו או מחיה המתים [אם הוא לאחר י"ב חודש].

בנו נעשה בר מצוה מה מברך? מי שנעשה בנו בר מצוה יברך בא"י אמ"ה שפטרני מעונשו של זה וטוב לברך בלא שם ומלכות והמברך בשם ומלכות לא הפסיד. ונהגו שלא לברך עד שעה שהנער מתפלל בצבור בתורת ש"ץ או שהוא קורא בתורה בשבת ראשונה שאז נודע לרבים שהוא בר מצוה. מצוה על האדם לעשות סעודה ביום שנעשה בנו בר מצוה כיום שנכנס לחופה והיינו ביום שנכנס לשנת י"ד. ואם הנער דורש הוי סעודת מצוה אפי' אינו באותו יום.

מתי מברכין שהחיינו על פירות חדשים? הרואה פרי חדש מתחדש משנה לשנה מברך שהחיינו ואפילו רואהו ביד חבירו או על האילן ונהגו שלא לברך עד שעת אכילה ומי שבירך בשעת ראייה לא הפסיד, וכשאוכל לכתחלה נכון לברך שהחיינו קודם ואח"כ יברך ברכה הראויה לה וה"ה אם טועם מעט ואח"כ מברך שהחיינו אפשר דג"ז טוב הוא ובריעבד אם בירך שהחיינו אחר הברכה שבירך על האכילה קודם שהתחיל לטעום אין זה הפסק. ואין לברך עד שנגמר תשלום גידול הפרי ואפילו בדיעבד אם בירך מקודם שנגמר ברכתו היא לבטלה וי"א דכשהגיע לפול הלבן בבוסר ובשאר כל האילנות משיצאיו פריין כיון שמברך עליו ברכתו הראוי לו כשאוכלו יוכל ג"כ לברך עליו שהחיינו ולענין דיעבד יש לסמוך עליו שלא לחזור ולברך. ואם לא בירך בראייה ראשונה יכול לברך בראייה

על איזה פרי יכולין כהיום לברך שהחיינו?

Sponsored By: **DollarPhone**

כל הזכויות שמורות להמפעל 'הילכתא דיומא' ואסור להעתיקם בלי רשות מהנהלת המפעל

זכות הלימוד

להשיג תלוח לחברות וועדות דמי חזרה דמי ציורים וטבלאות Tel \ Fax \ Fax on Demand 1 800 466-7593 www.HilchasaDiyoma.org	השילוח השילוח הוא שירות מיוחד וחדשני
---	---

משום כל תשקצו יכול לצאת משם קודם שעשה צרכיו ולברך ויש מחמירין בזה. והיכי דמשער שישמע עוד קול רעם ויוכל לברך אח"כ בודאי נכון להחמיר. ושיעור הברכה שעל רעמים וברקים הוא דוקא בכדי דיבור ואם עבר יותר מכדי דיבור מעת שראה הברק או שמע הרעם שוב לא יברך על רעם וברק זה. והיכא דעשה צרכיו ונטל ידיו ושמע קול רעם או ראה ברק יברך מתחלה על הרעם והברק ואח"כ יאמר אשר יצר וסתם ידים שאינו יודע אם הם מלוכלכות כשרות לברכה.

מהו הים הגדול? על ימים ונהרות הרים וגבעות ומדברות אומר בא"י אמ"ה עושה מעשה בראשית ועל הים הגדול והוא הים שעוברים בו לארץ ישראל ולמצרים אומרים בא"י אמ"ה עושה הים הגדול וי"א שעשה את הים הגדול, וי"א דדוקא על ים אוקינוס שהוא הים הגדול שבכל הימים שמקיף את כל העולם עליו קבעו ברכה בפני עצמו מפני גדלו אבל על ים שעוברים בו לא"י מברכין עליו כמו על שאר ימים. וכל הברכות האלו אינן אלא כשרואה אותן משלשים יום לשלשים יום.

על איזה נהרות מברכין? לא על כל הנהרות מברך אלא על ארבע נהרות דכתיבי בקרא כמו חדקל ופרת וה"ה כל הנהרות שהן גדולות כמו אלו ה' נהרות ושיהיו ידועים שהם מימי בראשית כמו אלו ולא נתהוו אח"כ, והוא שראה אותם במקום שלא נשתנה מהלכם על ידי אדם. דבמקום שחפרו ושינו מהלכו של הנהר לדרך אחרת אין מברכין מאותו המקום והלאה ואם ספק לו אם נשתנו ג"כ לא יברך. וה"ה לענין ימים אם המשיכו בני אדם מאחד לחבירו ועשוהו לאחד אין מברכין על אותו מקום אלא דבימים מסתם אין צריכין לחוש לזה.

על קשת מה מברך? הוראה הקשת אומר בא"י אמ"ה זוכר הברית ונאמן בבריתו וקיים במאמרו ואסור להסתכל בו ביותר. ואין להגיד לחבירו שיש קשת. ואם ראה אותו עוד הפעם אפילו בתוך ל' יום חוזר ומברך.

דיני ברכת החמה. הוראה חמה בתקופתה והוא מכ"ח לכ"ח שנה והתקופה בתחלת ליל ד' כשרואה אותה ביום ד' בבוקר אומר ברוך עושה בראשית. לכתחלה מצוה מיד להקדים מה דאפשר וטוב לברך אותה ברוב עם ובדיעבד עד ג' שעות על היום וי"א דיוכל לברך בשעת הדחק עד חצות אפילו בשם ומלכות. ואם היתה מכוסה בעבים אך נראית רשמה מבין העבים מברכין אבל כשלא נתראה כלל לא נראה לברך. ומנהג ברכה זו קודם הברכה אמרו הללו את ה' מן השמים ואחר ברכת עושה מעשה בראשית אמרו פיוט אל אדון על כל המעשים עד וחיות הקודש ואח"כ מזמור השמים מספרים כבוד אל ואח"כ עלינו לשבח וקדיש.

דיני ברכת הרפואה הנכנס להקזי דם אומר יהי רצון מלפניך ה' אלהי שיהא עסק זה לי לרפואה כי רופא חנם אתה ולאחר שהקזי יאמר ברוך רופא חולים וה"ה בכל מידי דרפואה יאמר זה. מי שמתעטש וחבירו אומר לו אסותא יאמר לו ברוך תהיה ואח"כ יאמר לישועתך קרית ה'.

אין שהות ביום להתפלל מנחה כהוגן מה יעשה? אם אין שהות ביום שיתפללו מתחלה הצבור בלחש ואח"כ גם חזרת הש"ץ יתפלל הש"ץ עם הקהל בקול רם והקהל יאמר עמו בלחש מלה במלה עד לאחר האל הקדוש וטוב שיהיה עכ"פ אחד שיענה אמן על ברכת הש"ץ.

דיני ברכת האילנות. היוצא בימי ניסן וראה אילנות שמוציאין פרח אומר בא"י אמ"ה שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות ליהנות בהם בני אדם, ול"ד בימי ניסן וה"ה בחודש אחר כל שרואה הלבנון פעם ראשון מברך, ודוקא על פרח אבל על עלים לחודיה לא ואף בפרח דוקא באילני מאכל אבל אילני סרק לא, ואינו מברך אלא פעם אחת בכל שנה ושנה ואפי' על אילנות אחרים לא יברך ואם איחר לברך עד אחר שגדלו הפירות לא יברך עוד ואפילו לא ראה כלל מקודם אבל קודם שגדלו הפירות יוכל לברך ואפילו לא בירך בשעת ראייה ראשונה וי"א דאם לא ראה מקודם לא אבד הברכה אף שגדלו הפירות ומ"מ אם כבר גדל הפרי ונגמר כל צרכו שראוי לברך עליה שהחיינו שוב אין כדאי לברך ברכה זו.

על שינויי הטבע מה מברך? על רעדת הארץ ועל הזיקים והוא כמין כוכב היורה כחץ באורך השמים ממקום למקום ונמשך אורו כשכט או כוכב שיש לו זנב ושכט של אורה אומר בא"י אמ"ה עושה מעשה בראשית ואם ירצה יאמר בא"י אמ"ה שכחו וגבורתו מלא עולם אבל לא יברך שתי ברכות כאחת אלא או זו או זו. ואם אותו כוכב עצמו שיש לו שכט רואהו עוד הפעם בלילה אחרת א"צ לחזור ולברך כל שהוא עדיין בתוך למ"ד יום לראייה ראשונה. ולא יברך בלילה אחד רק פ"א אפילו אם ראה כוכב אחר רץ באותו לילה. ועל רוחות שנשבו בזעף מברך או שכחו וגבורתו או עמ"ב ורוח הבאה שלא בזעף אם הוא רוח גדול מברך עושה מעשה בראשית ולא יברך שכחו וגבורתו וכו' וטוב לברך תמיד על רוח סערה שאין מצויה רק ברכת עושה מעשה בראשית.

על ברקים ורעמים מה מברך? על הברקים ועל הרעמים נוהגים לברך על הברקים עושה מ"ב ועל הרעמים שכחו וגבורתו וכו' ואם שמע ברק ורעם כאחד מברך עושה מע"ב על שניהם ואם בירך שכחו וגבורתו מע"ב ג"כ יוצא. ואם לא היו תכופים זה אחר זה מברך תחלה על הברק עושה מע"ב ואח"כ על הרעם שכחו וגבורתו מע"ב וה"ה אם לא ראה את הברק ושמע קול הרעם ובירך עליו שכחו וגבורתו מע"ב או שבירך עושה מע"ב ואח"כ ראה ברק מברך עליו ג"כ עושה מע"ב ואם בירך על הברק ונתכוין לפטור הרעם הבא אחריו יצא בדיעבד. וברקים הבאים בלא רעם כלל רק מחמת חום אין מברכין עליהם.

עד מתי נפטור בברכת רעמים שלא יצטרך לברך עוה"פ? כל זמן שלא נתפזרו העבים נפטור בברכה אחת נתפזרו בין ברק לברק ובין רעם לרעם צריך לחזור ולברך. ודוקא היכא דהשמים נטהרו לגמרי בין ברק לברק ואח"כ נתקדו השמים בעבים ושמע עוד קול רעם וברק אבל היכא שנתפזרו העבים ועדיין מעונן הרקיע אין צריך לחזור ולברך מחדש ודוקא באותו יום אבל ביום אחר בכל גוונא צריך לחזור ולברך.

עומד במקום שא"א לו לברך מה יעשה? היה יושב בבית הכסא או אם היה בבית שמקצבין בו בשר או שהיה הולך במבואות המטונפות ושמע קול רעם או ראה ברק אם יכול לצאת ולברך כדי דיבור ימהר לצאת משם כדי שלא יפסיד הברכה אבל אם יתארך יותר מכדי דיבור דבלא"ה כבר עבר הזמן א"צ שוב למהר, ודוקא שלא עשה צרכיו ולא נגע בידיו במקום הטינופת [וכדי שלא יפסיד הברכה אין צריך ליטול ידיו מקודם אם לא שהיו ידיו מטונפות] או שיכול ליטול ידיו במים או בשאר מידי דמנקי סמוך לשמיעתו דאל"ה ודאי יתארך הזמן יותר מכדי דיבור. י"א דאפילו אם נתעורר לעשות צרכיו מ"מ כל זמן שאין מתאוה כ"כ שיהא בו

על מה מברך קודם על רעמים או על ברקים ומי תלוי במי?

הגע
במצות

Sponsored By: **DollarPhone**

כל הזכויות שמורות להמפעל 'הילכתא דיומא' ואסור להעתיקם בלי רשות מהנהלת המפעל

זכות
הלימוד

להשיג תלמוד לחברות ויחידות דמי חזרה דמי ציורים וטבלאות Tel \ Fax \ Fax on Demand 1 800 466-7593 www.HilchotDiyoma.org	השילוח עיתון הוצאת חסידי חסידות ודבר אמת
--	--

להתודע שגליון זה משמש רק אלו שברו למדו ורצו לחזור עליו בקצרה, אבל לא ללמוד מזה בתחילה, וכש"כ שלא לפסוק מזה הלכה למעשה

כבר הגיע זמן מ"ק ואפילו אם אוכל הרבה מותר. וה"ה לאכול פת כביצה ולא יותר כדרך שאדם אוכל בלא קבע מותר. ותבשיל העשוי מחמשת המינים ג"כ מותר אם אינו קובע עלייה. ובשתיה יותר מכביצה נמי אסור אם הוא משקה המשכר וסתם משקה מותר לשותות אפילו הרבה.

מאימתי מותר להתפלל מנחה? מי שהתפלל תפלת המנחה לאחר ו' שעות ומחצה ולמעלה יצא ויש מקילין לכתחלה משש שעות ומחצה ולמעלה ועכ"פ אם רוצה לאכול או לצאת לדרך או שעתה יוכל להתפלל עם הצבור ואם ימתין על מ"ק לא יהיה לו מנין לכו"ע מותר להתפלל לכתחלה משש שעות ומחצה ולמעלה. וקודם לכן לא יצא אפילו ידיעבר וי"א דאף דלכתחלה אסור להתפלל קודם שנשלם החצי שעה שאחר חצות מ"מ בדיעבד שהתפלל בזו החצי שעה לא יתפלל שנית ועיקר זמנה מט' שעות ומחצה ולמעלה.

עד אימתי מותר להתפלל מנחה? לרבנן עד ביהש"מ שהוא עד סוף י"א רבע שעה קודם צאת הכוכבים ולרבי יהודה עד פלג המנחה שהוא עד סוף י"א שעות חסר רביע. ומשערי שעות אלו לפי ענין היום ואף אם היום ארוך משערינן ליי"ב שעות והם נקראים שעות זמניות וכן כל מקום ששיעור חכמים בשעות משערינן לשעות אלו. ושיעור י"ב שעות היום דמשערינן בו י"א דחשבינן מעמוד השחר עד צאת הכוכבים וממילא לר' יהודה מותר להתפלל מנחה עד שעה ורביע קודם צה"כ ולרבנן עד הלילה וי"א דחשבינן הי"ב שעות מנץ החמה עד שקיעתה וממילא לר' יהודה אינו מותר להתפלל מנחה רק עד שעה ורביע קודם השקיעה ולרבנן עד השקיעה.

היאך עושין כר"י או כרבנן? להלכה דעבד כמר עבד ודעבד כמר עבד והוא שיעשה לעולם כחד מיניהו שאם עושה כרבנן ומתפלל מנחה עד הלילה שוב אינו יכול להתפלל ערבית מפלג המנחה ולמעלה ואם עושה כר' יהודה ומתפלל ערבית מפלג המנחה ולמעלה צריך לזוהר שלא יתפלל מנחה באותה שעה אפילו למחר ומכ"ש שלא יתפלל ביום אחד מנחה אחר פלג כרבנן וערבית קודם צה"כ ועכשיו שנהגו להתפלל תפלת מנחה עד ביה"ש אין להתפלל תפלת ערבית קודם צאת הכוכבים ואם בדיעבד התפלל תפלת ערבית מפלג המנחה ולמעלה יצא אבל קודם פלג אפילו בדיעבד לא יצא ויש לסמוך להקל שלא לחזור ולהתפלל אף אם התפלל שעה ורביע קודם שקיעת החמה ובשעת הדחק יכול להתפלל תפלת ערבית מפלג המנחה ולמעלה אף אם דרכו תמיד להתפלל מנחה אחר פלג ומ"מ אין להקל בזה רק אם עכ"פ באותו היום התפלל מנחה קודם פלג אבל אם באותו היום גופא התפלל מנחה אחר פלג שוב אסור לו להתפלל ערבית קודם הלילה וכ"ז אם מתפלל ביחיד אבל צבור שהתפללו מנחה וכשילכו לביתם יהיה טורח לקבצם שנית לתפלת ערב ויתבטל תפלת הצבור לגמרי מותר להתפלל ערבית סמוך למנחה.

לדין עד מתי מותר להתפלל מנחה? לדין במדינות אלו שנוהגין להתפלל ערבית מפלג המנחה אין לו להתפלל מנחה אחר כך אפילו ביום אחר ואפילו אם בדעתו באותו היום להתפלל מעריב אחר צאת הכוכבים ובדיעבד או בשעת הדחק יצא אם מתפלל מנחה עד ביה"ש, ויש לו לזוהר שלא להתפלל אז מעריב רק אחר צה"כ אם לא שהוא בצבור ויהיה טורח לקבצם שנית כשילכו כ"א לביתו. ואף לדין דנוהגים להתפלל מעריב אחר צה"כ י"א שתפלת המנחה הוא רק קודם שקיעת החמה, ולכתחלה צריך כל אדם לזוהר להתפלל קודם שקיעת החמה דוקא שישגמור תפלתו בעוד שלא נתכסה השמש מעיניו ומוטב להתפלל בזמנה ביחידות מלהתפלל אח"כ בצבור ובדיעבד יוכל לסמוך על דעת המקילים להתפלל אחר שקיעה עד רבע שעה קודם צה"כ [אך כל מה שיכול להקדים מחוייב להקדים כדי שלא יכנס בספק בין השמשות אכן אם כבר נראו כוכבים כבר עבר זמן מנחה בודאין אך כ"ז בדיעבד ושעת הדחק גדול אבל לכתחלה בודאין אין לאחר זמן המנחה עד אחר שקיעה וכ"ש שיש לזוהר מאד שלא לאחר עד סמוך לצאת הכוכבים.

מה אסור להתחיל בחצי שעה קודם מנחה? לא ישוב אדם להסתפר סמוך למנחה היינו חצי שעה קודם שהוא תחלת שעה שביעית ואין חילוק בין היום ארוך או קצר עד שיתפלל ואם יש לו ב' או ג' זוגים מוכנים לפניו שרי, ולא יכנס למרחץ אפילו להזיע בעלמא ולא לבורסקי אפילו לעיוני בעלמא והוא הדין לכל מלאכה או חשבון כיוצא בו שאפשר להמשיך או לגרום טרדה ולכן אותם היוצאים לירידים שטרודים בקניית ומכירת סחורה לא יתחילו לכתחלה סמוך לזמן מנחה גדולה עד שיתפללו מקודם, ולא לדין אפילו שמעו טענותיהם מכבר ועתה ראו לישב בשביל גמר דין, ואסור להתחיל ללמוד קודם תפלת המנחה כשמגיע זמן מנחה קטנה. כשמגיע זמן המנחה נכון שלא יקח ילד בחיקו דשמן יטנף בגדיו ובעוד שיחזור אחר מים יעבור מנחה או יתאחר לבוא לבהכ"נ.

אם אכן התחיל מה יעשה? אם התחיל באחת מכל אלו אפילו התחיל אחר שהגיע כבר זמן מנחה גדולה ואפילו אחר כך כל שלא הגיע עדיין החצי שעה שקודם מנחה קטנה [דכשהתחיל בזו החצי שעה מפסיק כשיגיע זמן מנחה קטנה ואף שיש שהות הרבה עדיין עד הערב] אינו מפסיק אע"פ שהתחיל באיסור ואפילו התחיל סעודה גדולה או שנכנס לבורסקי גדולה וכה"ג והוא שיהא שהות ביום להתפלל אחר שיגמור סעודתו או מלאכתו אבל אם אין שהות להתפלל אח"כ אפילו התחיל בהיתר מפסיק מיד אפילו עוד היום גדול כל שידע שתמשך סעודתו או מלאכתו עד שתחשך, והתחלת אכילה משיטול ידיו ומי שרגיל להתיר איזורו בשעת אכילה מקרי התחלה מישתיר איזורו אף קודם נטילה.

איזה סעודה אסור לעשות ואימתי? י"א דאפילו סעודה גדולה סמוך למ"ג שרי וי"א דסעודה קטנה אפי' סמוך למנחה קטנה שרי ונהגו להקל כשתי הסברות דהיינו בסעודה גדולה סמוך למנחה גדולה ובסעודה קטנה סמוך למנחה קטנה אמנם מיד שקורין לבהכ"נ צריך להפסיק ולהתפלל ודוקא שדרכו ג"כ לילך להתפלל בצבור לבהכ"נ אבל אם דרכו להתפלל ביחידות בביתו לא מהני, מיהו בסעודה גדולה יש להחמיר אפילו סמוך למנחה גדולה שלא לסמוך על קריאת השמש להתחיל אז הסעודה ולפ"ז כשיש חתונה בשבת ולא יצאו מבהכ"נ עד אחר חצות יתפללו מנחה מקודם ואח"כ יאכלו, ואפילו אם התחיל קודם לכן כשמגיע מנחה קטנה והשעה עוברת שמשער שימשך סעודתו עד הלילה צריך לקום ולהתפלל תיכף כשיגיע זמן מנחה קטנה ודוקא בסעודה גדולה אבל בסעודה קטנה א"צ לפסוק מיד דיוכל לסמוך [אפילו אם התחיל סעודתו אחר שהגיע זמן מנחה קטנה] דיפסוק מסעודתו כשיקרא השמש לביהכ"נ.

אחר כשהגיע זמן מנחה קטנה מה אסור לעשות? כשהגיע זמן מנחה קטנה אסור להתחיל ויש מקילין גם בזה דאין איסור אלא בסעודה גדולה סמוך למ"ק ונהגו העולם להקל אף לאחר שהגיע זמן מנחה קטנה. ודוקא סע"ק סומכין על קריאת השמש לבהכ"נ אבל סע"ג אין סומכין על קריאה לבהכ"נ להתיר להתחיל סמוך למ"ק. ולילך למרחץ אפילו לכולא מלתא דמרחץ וכן לענין כל הדברים סומכין על קריאת השמש לבהכ"נ כמו לענין סעודה קטנה. ולפ"ז מותר לילך בע"ש למרחץ אפילו כשהגיע זמן מנחה קטנה במקום שהשמש קורא לבהכ"נ. אמנם אנשי מעשה נוהגין להתפלל מקודם שהולכין לבית המרחץ ויש שמדקדקין לזוהר להתפלל מקודם אפילו כשהולכין לבית המרחץ סמוך למנחה גדולה אמנם הנוהגין להקל בזה אין למחות בידן דיש להם על מה שיסמכו אבל כ"ז דוקא אם השמש יכריז גם לאנשי בית המרחץ לצאת מבע"י איזה זמן קודם השקיעה בכדי שישפיק להם העת אחר צאתם להתפלל בזמנה דאל"ה לא נוכל לסמוך ע"ז כלל.

האם אסור טעימה בעלמא קודם מנחה? הא דאסור לאכול סעודה קטנה היינו כשקובע לסעודה אבל לטעום דהיינו אכילת פירות אפילו

האם מותר בדיעבד להתפלל מנחה בביה"ש?

Sponsored By: DollarPhone

כל הזכויות שמורות להמפעל 'הילכתא דיומא' ואסור להעתיקם בלי רשות מהנהלת המפעל

הגני

במצוק

זכות

הלימוד

לחשיב תלוח
לחנות ומוצות
דמי חזרה
דמי ציורים וטבלאות

Tel / Fax / E-mail
1 800 466-7593
www.DollarPhone.org

השקיעה

השקיעה

השקיעה הינה חלק מהשקיעה

להקדימה יותר מפלג המנחה ואם הקדים לא יצא לא בק"ש וברכותיה ולא בתפלה לכו"ע וצריך לחזור ולקרוא ק"ש וברכותיה ולהתפלל שמ"ע, ואפילו מפלג המנחה ולמעלה אינו אלא למי שהתפלל מנחה קודם פלג אבל להתפלל מנחה ומעריב אחר פלג הוי תרתי דסתרי. מי שנוהג לקרות ק"ש ולהתפלל בצבור בזמנה וכשהיה בצבור שקורים ומתפללים מבעוד יום טעה והתחיל בברכת ק"ש יגמור הברכות עם הק"ש עד שמ"ע אבל שמ"ע לא יתפלל עמהם וכשיגיע זמן ק"ש יקרא ק"ש בלא ברכות ויתפלל עם הצבור דתפלה בזמנה עדיף מסמיכת גאולה לתפלה.

מה אסור לעשות חצי שעה קודם זמן מעריב? אסור להתחיל לאכול חצי שעה סמוך לזמן ק"ש של ערבית ואפילו במוצאי שבת יש לזהר שלא להתחיל או הסעודה ואפילו לאכול קמעה אסור ומ"מ טעימה בעלמא מיני פירות או אפילו פת בכביצה שרי, ואם ביקש מאחד שיזכירונו להתפלל ליכא אסורא להתחיל לאכול אפילו כשכבר הגיע זמן ק"ש, הקורין ומתפללין מבעוד יום אע"ג שיש להם לחזור ולקרות ביציאת הכוכבים אפי"ה מותר להם לאכול קודם שיקרא שנית ומ"מ בהגיע זמן זה"כ ממש נכון לזהר גם בזה, וכן אסור לישן אפילו דעתו רק לישן קמעה וה"ה דאסור או לעשות כל המלאכות המביאים לידי פשיעה וכ"ש כשהגיע זמן ק"ש בודאי אסור להתחיל בהן ויש מתירים להתחיל בהם קודם שהגיע זמן ק"ש, מיהו ללמוד לכו"ע שרי בסמוך לה אבל משהגיע זמן ק"ש אסור אף ללמוד כשהוא מתפלל בביתו ביחיד ואם אמר לחבירו שאינו לומד שיזכרונו שיתפלל מותר.

אם התחיל לאכול מה יעשה? אם התחיל לאכול אחר שהגיע זמנה ואפי"ה רק בתוך חצי שעה סמוך לצאת הכוכבים מפסיק מיד וקורא ק"ש בלא ברכותיה וגומר סעודתו ואח"כ קורא אותה בברכותיה ומתפלל אבל אין צריך להפסיק לתפלה הואיל והתחיל לאכול אבל אם לא התחיל לאכול אע"פ שנוטל ידיו צריך להפסיק אף שיש עוד שהות הרבה להתפלל ודוקא כשלא בירך עדיין ענט"י אבל אם כבר בירך ענט"י נכון שלא יפסיק אלא יברך המוציא ויאכל כזית ויפסיק סעודתו ואם אין שהות להתפלל מפסיק אף לתפלה בין שהוא עומד סמוך לעלות השחר או אפילו עומד בתחלת הלילה רק שסעודה זו תמשך עד עלות השחר צריך להפסיק מיד ביציאת הכוכבים ואפילו התחיל בהיתר מבעוד יום, ואם התחיל בהיתר לפני חצי שעה שסמוכה לצה"כ אפילו לק"ש אינו מפסיק כל שיש לו שהות לקרוא אחר גמר סעודתו.

עד מתי יכול להתפלל מעריב? לכתחלה צריך לקרות ק"ש מיד בצאה"כ וזמנה עד חצי הלילה ואם עבר ואיחר וקרא עד שלא עלה עמוד השחר יצא ידי חובתו אבל בנאנס אפילו אחר שעלה השחר רק שהוא קודם הנץ נמי קורא ויוצא.

באיזה אופן יכולין להתפלל מעריב בבוקר? הקורא ק"ש של ערבית אחר שעלה עמוד השחר קודם הנץ החמה לא יצא ידי חובתו אלא אם כן היה אנוס כגון שכור ואפילו נשתכר לאחר שהגיע זמן ק"ש אבל בנשתכר זמן מועט קודם עלות השחר שאי אפשר בשעה קטנה כזו להפיג שכרותו לא יצא ידי חובתו, ואנוס שקרא אז לא יאמר השכיבו ואפילו אם ירצה לדלג תיבת השכיבו ולהתחיל מן ותקננו בעצה וכו' נמי אינו נכון אבל שאר הברכות דהיינו שנים שלפני ק"ש וברכת אמת ואמונה עד השכיבו אומר ולא יאמר ברוך ה' לעולם וגו' וגם שמ"ע לא יתפלל.

אימתי מחויב ליטול ידיו למנחה? אם יש לו מים צריך ליטול ידיו כדי להתפלל בין לתפילת המנחה בין לתפילת ערבית אף ע"פ שאינו יודע להם שום לכלוך ולא יברך אפילו היו ידיו מלוכלכות. ואם נטל ידיו לתפילת המנחה ולא הסיח דעתו משמירתן אין צריך ליטול ידיו לתפילת ערבית. ואפי" עומד מלמודו יטול ידיו לתפלה ואם אין לו מים מזומנים אינו צריך ליטול אלא ינקה ידיו בכל מידי דמנקי וכ"ז בסתם ידים אבל אם נגע ידיו במקום מטונף או עשה צרכיו צריך לחזור אחר מים אף בתפילת מנחה ומעריב. ומ"מ אם נטל לתפלה והפסיק בלימוד א"צ ליטול שנית ובשבת שמפסיקין במכירת המצות צריכין ליטול שנית לתפילת המוסף אא"כ לא הסיח דעתו משמירת ידיו וכ"ז שהם בבה"מ מן הסתם אין כאן היסח הדעת. ואפילו נטל ידיו לאכילה ואכל ולא הסיח דעתו צריך נטילה לתפלה אבל נטילת שחרית שנטל כשקם ממטתו ולא הסיח דעתו עולה לו לתפלה.

רוצה להתפלל מנחה גדולה וקטנה מה יעשה? הרוצה להתפלל מנחה גדולה ומנחה קטנה אין ראוי לו להתפלל רשות אלא הגדולה ואם יתפלל הגדולה חובה לא יתפלל הקטנה כי אם רשות ובסתמא [שלא כוון בהדיא לשם נדבה] נמי עולה לשם חובה ויתפלל השניה לשם נדבה אם ירצה, אבל אין ראוי להתפלל תפלת רשות אא"כ מכיר בעצמו שהוא זהיר לכיון בתפלתו מראש ועד סוף ובעיניו ג"כ שיחדש בה דבר.

האם נכון לומר קדיש כשלא היו עשרה שהתפללו או שלמדו? אין לומר אשרי שקודם מנחה אלא כשיש מנין בב"ה כדי שיאמרו עליו הקדיש שלפני תפלת המנחה ואם אמרו בלא מנין ואח"כ בא מנין יאמרו מזמור א' ואח"כ יאמרו קדיש וה"ה כשלומדים בבהמ"ד בלא מנין אין לקרות אנשים לבהמ"ד להשלים המנין דבעינן שיהיו עשרה בבהמ"ד בעת הלימוד ואפשר ללמוד משנה אחת וכיו"ב אחר שהתאספו עשרה אנשים ולומר קדיש.

סדר תפלת מנחה. נוהגין לומר פרשת התמיד קודם אשרי של תפלת המנחה וטוב ג"כ לומר פטום הקטורת אך כ"ז אם לא יעבור זמן תפלה אבל אם יש חשש שיעבור זמן תפלה אפילו אשרי ידלג, וי"א שצריך שיאמרו אחר אשרי אבל אין המנהג כן. סדר תפלת המנחה אומר אשרי וקדיש ומתפללין י"ח וש"ץ חוזר לתפלה כמו בשחרית ונופלין על פניהם ואומרים ואנחנו לא נדע וגו' ואומרים קדיש שלם וכו' ואם התפללו מנחה סמוך לחשיכה ונמשכו באמירת אבינו מלכנו או שארי תחנונים אחר התפלה עד שחשיכה אין לומר קדיש תתקבל ואם אירע שהתפלה עצמה נמשכה בלילה אומרים קדיש תתקבל.

מאימתי מותר להתפלל ערבית ולקרות קר"ש? זמן קריאת שמע בלילה משעת יציאת ג' כוכבים קטנים ואפי"ה מפורזים ואם הוא יום מעונן ימתין עד שיצא הספק מלבו ואם הוא יודע מתי שקעה החמה ימתין כשיעור ד' מילין שהוא ע"ב מינוט, ואם קראה קודם לכן חוזר וקורא אותה בלא ברכות ואם הצבור מקדימים לקרות ק"ש מבעוד יום יקרא עמהם קריאת שמע וברכותיה ולא יכוין אז לצאת ידי חובת ק"ש כ"א בקריאה שניה שקורא אח"כ בזמנה ויתפלל עמהם וכשיגיע זמן קורא קריאת שמע בלא ברכות ודי שיקרא שתי פרשיות הראשונות כיון שהזכיר יציאת מצרים בבהכ"ז וירא שמים יקרא כל השלש פרשיות של ק"ש אחר צאת הכוכבים ואין כדאי לסמוך על הקריאה שקורא על מטתו אפילו אם מנהגו לקרות כל הג' פרשיות. ומיהו לא יחזור ויתפלל בלילה אע"פ שהצבור מקדימים הרבה לפני הלילה אלא א"כ הוא רגיל בשאר פרישות וחסידות, ועכ"פ אין לו

המתפלל מנחה ומעריב יחד האם צריך ליטול ידיו קודם מעריב?

הנע
במצות

Sponsored By: DollarPhone

כל הזכויות שמורות להמפעל 'הילכתא דיומא' ואסור להעתיקם בלי רשות מהנהלת המפעל

זכנית
הלימוד

לחשבוניות
לחברות חסידות
דמי חזרה
דמי ציודים וטכנולוגיות
Tel \ Fax \ Fax on Demand
1 800 466-7593
www.HitchasaPhone.org

תפלת מנחה ג"כ אין ליפול. נהגו בקצת מקומות לומר שיר המעלות הנה ברכו וכ' קודם מעריב.

אימתי מברך ברכת המפיל? קורא על מטתו פרשה ראשונה של שמע ואם התפלל ערבית מבעוד יום צריך לקרות כל הפרשיות ויכוין לצאת בהן המ"ע של ק"ש וגם המצוה של זכירת יציאת מצרים. וטוב לומר תמיד כל ק"ש שהיא רמ"ח תיבות. ומברך המפיל חבלי שינה על עיני וכו' אחר ק"ש כדי שתהא הברכה סמוכה לשינה ומה שקורא אח"כ יושב בסתר ואינך לא הוי הפסק ויש מדקדקין לברך המפיל בסוף אחר כל הפסוקים וי"א שיברך ברכת המפיל קודם ואח"כ ק"ש ויתר פסוקי דרחמי ולמעשה יתנהג האדם כפי טבעו דאם טבעו להרדם באמצע ק"ש טוב יותר שיקדים ברכת המפיל מה דאפשר ואם אין טבעו לזה טוב יותר לאחר ברכת המפיל עד לבסוף. הישן ביום א"צ לברך ברכת המפיל וטוב שיאמר ויהי נועם וגו'.

במה אסור להפסיק בין קר"ש לשינה? יקרא קריאת שמע סמוך למטתו ולא יקרא ק"ש כשיכנס לישן אלא כשרואה שהשינה באה עליו וי"א שיש לקרות מיד שמא יחטפנו שינה אח"כ ולא יקרא ואין לחוש משום הפסק אלא כשעושה ד"א בינתים אבל מה שיושב ודומם לא מקרי הפסק אף ששהה איזה זמן קודם שיישן. ואין אוכלים ושותים ולא מדברים אחר קריאת שמע שעל מטתו אלא יישן מיד, ואם צריך לשמש מטתו ירחץ עצמו מהש"ז שעליו ויטול ידי וי"א וי"א יקרא ולפחות יאמר ברכת המפיל ושמע אחר התשמיש, ואם תאב לשתות או לדבר איזה ענין נחוץ מותר אך יחזור ויקרא פרשת שמע אכן אם כבר אמר ברכת המפיל יזהר בזה כי יפסיק בין הברכה להשינה, ואם קרא ק"ש ולא יוכל לישן מיד אז חוזר וקורא פרשה ראשונה כמה פעמים זה אחר זה עד שישתקע בשינה ושיהיה קריאתו סמוך לשינתו וראוי שלא לכפול פסוק ראשון או שיאמר שאר פסוקים דרחמי וה"ה אם מהרהר בד"ת שפיר דמי.

האם מותר לקרות קר"ש שעל המטה מושכב? לכתחלה אין כדאי לילך ולשכב ולקרותה בשכיבה אפילו כשהוא שוכב על צדו ממש. ודוקא כשקורא זו הק"ש לשם חובה כגון שהתפלל ערבית מבע"י וצריך עתה לכוון לקיים המ"ע דק"ש אבל אם כבר קרא בזמנה וקורא עתה רק משום ק"ש שעל המטה מותר לכתחלה לקרותה בשכיבה ויש מחמירין לכתחלה לקרותה בעמידה או בישיבה אכן אם כבר שכב לכו"ע מותר להטות על צדו ולקרו. ויש לו לאדם להרגיל עצמו לשכב על צדו דוקא ואיסור גדול לשכב פרקדן דהיינו שמושך על גבו ופניו למעלה או שפניו טרחות למטה.

עניני זהירות בלילה. כל אלו הפסוקים שנהגו לאומרם הוא להגן שלא יבוא עליו ח"ו דבר רע ואם הוא חולה או אנוס די במה שיאמר פרשה ראשונה של ק"ש וברכת המפיל לבד. בלילה קודם השינה נכון לאדם שיפספש במעשיו שעשה כל היום ואם ימצא שעשה עבירה יתודה עליה ויקבל ע"ע שלא לעשותה עוד ובפרט בעונות המצויים כגון חניפות שקרים ליצנות לשה"ר וכן עון בטול תורה צריכים בדיקה ביותר. גם ראוי למחול לכל מי שחטא כנגדו וציערו ובזכות זה האדם מאריך ימים. הישן בבית יחידי בלילה אוחותו לילית ובית היינו חדר. אלו צריכין שימור מהמזיקין חולה חיה חתן כלה אבל ות"ת בלילה כשהוא עומד יחידי באישון לילה ואפלה.

נוסח תפלת מעריב. בערב מברך שתיים לפני ק"ש ושתיים לאחריה. והמנהג לומר והוא רחום קודם תפלת ערבית. וצריך לזהר מאד שלא לספר אחר ברכו דערבית אפילו קודם שהתחיל לברך הברכה ראשונה אם דעתו להתפלל אז מעריב עם הצבור. ויש להפסיק בין ברכי קרצונו לבין בורא יום ולילה. וחזקתם בא"י גאל ישראל ולא גואל ישראל ובמעריב של יו"ט נוהגין לסיים מלך צור ישראל וגואלו והרבה מפקפקין בזה ויותר טוב לסיים גאל ישראל כמו בשאר ימות השנה וברכה שניה השכיבנו וחזקתם שומר עמו ישראל לעד.

האם מותר להפסיק בין גאולה לתפלה במעריב? אין לספר בין גאולה דערבית לתפלה ואף הנוהגין לומר י"ח פסוקים ויראו עינינו אין להפסיק בין יראו עינינו לתפלה ומה שמכריז ש"צ ראש חדש בין קדיש לתפלת ערבית לא הוי הפסק ולא דוקא להכריז שהוא ר"ח או להכריז טל ומטר שאם יטעו צריך לחזור אלא אפילו להכריז על הנסים שפיר דמי ואע"ג שאם יטעו ג"כ אין צריך לחזור. ודוקא במקום זה יכול להפסיק אבל כשהוא עומד בברכת ק"ש בין הפרקים אסור לו להכריז שום דבר, וכן יכול לומר ברכו להוציא מי שלא שמע ולא הוי הפסק. מדקדקים נהגו לעמוד כשאומרים הי"ח פסוקים של ברוך ה' לעולם והרבה אחרונים כתבו דיותר טוב שלא לעמוד כדי להראות שאין רוצה לצאת בזה ידי חובת תפלת י"ח אך כשמתפלל עם הצבור וקורא אח"כ ק"ש וברכותיה אז יוכל לומר ברוך ה' וכו' מעומד. יש לומר הושיענו אלהי ישענו ולא יאמר הושיענו ה' אלהי ישענו.

בא לביהמ"ד והצביבור עומדים בתפלת י"ח מה יעשה? מצא צבור שקראו ק"ש ורוצים לעמוד בתפלה יתפלל עמהם ואחר כך יקרא ק"ש עם ברכותיה, ואפילו אם הצבור מתפללין מבע"י יתפלל עמהם ויקרא ק"ש וברכותיה כשיגיע זמנה אבל כ"ז דוקא כשהוא משער שלא יוכל להשיג אח"כ מנין להתפלל עמהם דאל"ה אין לו לבטל מצות סמיכת גאולה לתפלה, ואם הם עוסקים עדיין בברכות ק"ש והוא משער שעד שיגיעו הצבור לשמ"ע יוכל לומר ק"ש וברכותיה עד שומר עמו ישראל לעד יעשה כן וידלג ברוך ה' לעולם וכו' ויתפלל שמ"ע עם הצבור, וי"א דברוך ה' לעולם וכו' וגם יראו עינינו יאמר אחר התפלה וי"א דלא יאמר אחר התפלה ברוך ה' לעולם וכו' דלא נתקן אלא לאומרו במקומו ולא אחר שכבר התפלל ערבית, וטוב שלא יחתום ברכת יראו עינינו אלא יאמר עד כי אין לנו מלך אלא אתה.

בא להתפלל מנחה והצביבור עומדים בשמו"ע של מעריב מה יעשה? במקומות שמקדימין להתפלל ערבית מבע"י ובא לבהכ"נ בשעה שמתחילין ברכו והוא לא התפלל מנחה יתפלל מנחה בעוד שהם קורין ק"ש וברכותיה ואח"כ יתפלל ערבית עם הצבור ואח"כ יקרא ק"ש וברכותיה בלילה אכן אם יהיה לו לתפלת ערבית מנין בלילה ימתין בתפלת מנחה להתפלל בשעה שהצבור מתפללין ערבית ותפלת ערבית יתפלל אח"כ כדינה עם צבור בלילה.

במה שונה מעריב ממנחה? אין שליח צבור חוזר התפלה בתפלת ערבית ואין נופלין על פניהם לאחר ערבית. ואפילו התפללו ערבית מבע"י אין נופלין. ואפילו תפלה שהוא מתפלל לשם תשלומין של

האם מותר לומר שיר המעלות הנה ברכו או והוא רחום אחר שכבר אמר הש"ץ ברכו?

**הנהגת
המניין...**

Sponsored By: **DollarPhone**

כל הזכויות שמורות להמפעל 'הילכתא דיומא' ואסור להעתיקם בלי רשות מהנהלת המפעל

**זכות
הביטוח**

לחשיב הלוח לחזנות וחיזרות דמי חזרה דמי איורים וטבלאות Tel \ Fax \ Fax on Demand 1 800 466-7593 www.NilchusadPhone.org	התכונות החדשות השירות החדש החבר החדש... נחמד ונעים... ונחמד ונעים...
--	---

שלא יהא השני מיוחד להם אבל אם הוא מיוחד להם אפילו מאה כחד חשיבי ואם פירש טלית ע"ג ארגזו אע"ג דהטלית אינו פרוש רק מלמעלה ולא מלמטה חשוב ככלי בתוך כלי. ואם הארגז גדול שמחזיק ארבעים סאה והוא אמה על אמה ברום שלש אמות חולקת רשות לעצמה וא"צ לפרוס עוד כסוי על הארגז ויש מחמירין בזה אכן אם מחובר לכותל במסמירין לכו"ע יש להקל. וילון התלוי לפני המטה אף דאין שם מחיצה עליה מ"מ שם כיסוי יש עליה אם אין הספרים נראין עי"ז וע"כ אם יכסה על הספרים אפילו רק בכיסוי אחד מותר אבל הוילון לבד לא הוי רק כיסוי אחד.

צניעות בשעת תשמיש. אסור לשמש לאור הנר אע"פ שמאפיל בטליתו ואפילו אין שם אלא קצת אור כגון שדולק הנר בתוך השפופרת שהנר מונח בתוכו וה"ה לאור הלבנה ג"כ אסור ודוקא אם אור הלבנה מאיר עליהם להדיא אבל אם אינה מאירה עליהם אע"פ שמאירה לבית מותר ומ"מ נכון שיאפיל בטליתו ואם הם תחת אור השמים אפילו אין אור הלבנה עליהם ממש אלא הם בצלה אסור ואפילו יש שם מחיצות סביבם דבמקום מגולה שאין שם מחיצות בלא"ה אסור לשמש, אבל אם עושה מחיצה גבוה עשרה לפני הנר אע"פ שהאור נראה דרך המחיצה כגון שהפסיק בסדין שרי וה"ה אם האור נראה למעלה מהמחיצה שרי, וכ"ש אם הנר בחדר אחר ומאיר לחדר זה דשרי ומ"מ צריך האפלת טלית, ודוקא כשקשר המחיצה מלמטה שלא ינוד ברוח מצויה דאל"ה אין דין מחיצה עליה, וכן כשכופה כלי על הנר מותר, וכ"ז דוקא כשמאפיל בטליתו אבל בלא"ה אסור ויש שמחמירין אפילו ע"י האפלת טלית כיון שמ"מ האור נראה באותו חדר. וכן אסור לשמש ביום אלא אם כן הוא בית אפל ותלמיד חכם מאפיל בטליתו ושרי אבל מ"מ אין להקל בדבר זה אלא לצורך גדול. אין לשמש ערום ודוקא ערום ממש אבל אם מכסה עצמו מלמעלה ליכא שום חשש בדבר.

מתי אין לשמש? לא יבעול ביום הקזה ולא ביום יציאה לדרך או ביאה מן הדרך ולא לפנייהם ולא לאחריהם ודוקא במהלך ברגליו. מי שחלה ונתרפא יזהר מלשמש עד שיתחזק גופו. היוצא מבהכ"ס קבוע [שיש שם מקום מושב לאפוקי בהכ"ס עראין] אל ישמש מטתו עד שישעה שיעור חצי מיל לפחות. אשה מינקת לא תשמש אלא בשעה שהתינוק ישן ואחר התשמיש לא תניק את הילד עד אחר שיעור הילוך שני מילין ואם התינוק בוכה תמתין לפחות שיעור מיל. ואשה שמאחרת טבילתה לצער בעלה עבירה גדולה בידה וגורמת כמה רעות. אסור להזכיר השם וכל דבר שבקדושה כשעדיין שכבת זרע עליו רק ישטוף מים על מקומות שטיגף עצמו. ותמיד יהא אצל מטתו כלי מים ויטלו ידיהם קודם התשמיש ואחריו. וכשמחזור בקישוי אבר בחלום יזהר שלא לבעול או כי הבנים יהיו פגומין ח"ו ואף אם היא מעוברת תלד רוחין בישין. יש לזהר מלשום ספר על מטה שישן עליה ובפרט עם אשתו.

בדין אסור להשתין לפני מטתו: אסור להשתין בפני מטתו אפי' אם היה לבוש ומכ"ש לפני מקומות אחרים שצריכים להתנהג יותר בנקיות כגון לפני שלחנו וכיב"ז. ולא אמרן אלא דמהדר אפיה למטה אבל לבראי לית לן בה ובאשה אסור אפילו בכה"ג ודמהדר אפיה לפוריא נמי לא אמרן אלא בארעא אבל במנא לית לן בה. ומ"מ ת"ח צריך שיכפה עליו כלי מלמעלה דא"א לו לת"ח בלא הרהור תורה. וכשרוצה לברך אח"כ ברכת אשר יצר יטול ידיו וגם יחגור עצמו כדי שלא יהא לב רואה את הערוה וירחיק את עצמו כדין ממקום המי רגלים אם אין הכלי מכוסה כדין.

זמני העונה. אם היה נשוי לא יהא רגיל ביותר עם אשתו אלא בעונה האמורה בתורה. הטיילים שפרנסתן מצויה להם בכל יום ואפילו הם בני תורה כ"ז שאיננו ת"ח ועונת ת"ח מליל שבת לליל שבת וי"א דה"ה בר"ח וי"ט ואל יאמר אדם אעשה עצמי כת"ח להפקיע העונה שלא ברשותה אבל ברשותה תבוא עליו ברכה, ובזמנינו כיון דלפי הדור הוא ת"ח והוא נשאה ע"ד כן לית חיוב עונה כ"א בליל שבת, אין לשמש בליל א' של פסח וליל שבועות ושני ימים של ר"ה וליל שמיני עצרת אם לא בליל טבילה. וכ"ז אינו אלא לאדם שהוא מלא ביראה ולא יחטא ח"ו אבל אלו שיצטרם מתגבר עליהם מצוה לשמש אפילו בר"ה ויטבול למחר דמצד הדין אין איסור אלא ביוה"כ ובט"ב ובימי אבלות שלו או שלה. וכל אדם צריך לפקוד את אשתו בליל טבילה אפילו שלא בשעת עונתה ובשעה שיוצא לדרך אם אינו הולך לדבר מצוה ואף אם אשתו מניקה או היא מעוברת והוא מכיר בה שהיא משדלתו ומרצה אותו ומקשטת עצמה לפניו כדי שיתן דעתו עליה חייב לפקדה אפילו שלא בשעת עונתה וה"ה ביוצא לדרך אך שם מהני מחילה דידה. ואף כשהוא מצוי אצלה לא יכוין להנאתו אלא כאדם שפורע חובו שהוא חייב בעונתה. וצריך לקיים העונה גם כשהיא מעוברת או מניקה. ולא יבטל עונתה אלא מדעתה כשהיא מוחלת לו וכבר קיים מצות פו"ר. וכ"ז במי שגופו בריא אבל מי שאינו בריא אינו חייב אלא לפי מה שאומדין אותו שיכול לקיים.

מצבים שאסור לשמש. וברותי מכם המורדים והפושעים בי אלו בני תשעה מדות בני אנוסה אפילו אינה אנוסה רק שאינה מרוצה מפני כעס שיש לה עליו לכן יפייס ואח"כ יבעול, בני שנואה בשעת תשמיש אבל אם היא אז רצויה אע"פ שהיא שנואה שרי, בני נידוי, בני תמורה אפילו שתיהן נשיו וכגון שנתכוין לזו ונזדמנה לו אחרת, בני מורדת דאמרה לא בעינא לך לבעל ואעפ"כ הוא משמש עמה אע"פ שהיא מרוצה לו בשעת תשמיש, בני שכרות הוא או היא שכורה ודוקא נתבלבל דעתו מחמת שכרות ולא בששתה רביעית, בני גרושת הלב שבדעתו לגרשה אע"פ שהוא אוהבה כגון מאותן שכופין להוציא, בני ערבוביא כגון שנותן אז דעתו על אחרת, בני חצופה שתובעתו בפה אבל אי מקשטת עצמה ומרצה אותו שיתן דעתו עליה אדרבה אז חייב בעונה והו"ל בנים מהוגנים. וכל אלו הדברים הנזכרים כאן צריך לזהר אפילו כשהיא מעוברת או זקנה שאינה ראויה לילד. יש לזהר מלכבד על אשתו כשהיא ישנה.

מה לעשות עם הספרים שבבית? אסור לשמש מטתו בפני כל אדם אם הוא נעור ואפילו ע"י הפסק מחיצה עשרה ואם הוא בענין שאין מרגישים כלל מותר ע"י הפסק מחיצה ובפני תינוק שאין יודע לדבר מותר, בית שיש בו ספר תורה או חומשים או שאר כתבי קודש העשויים בגלילה אסור לשמש בו עד שיהיה בפניו מחיצה ואפילו היא מונחת בארגז וע"ג הארגז יש עוד כיסוי דלגבי תפלין ושאר ספרים מהני בס"ת אסור עד שיהיה מחיצה מפסקת וכשיש מחיצה אפילו אינה מונחת בארגז כלל ג"כ שרי. ומה שפרוש וילון סביב המטה אינה בכלל מחיצה [ואפילו הוילון הוא גבוה הרבה שאין הספר נראה עי"ז והס"ת מונחת בארגז ובכמה כיסויין על הארגז ג"כ אסור]. אם יש נקבים וחלונות כעין סריגה אסור עד שיהיו הספרים מכוסים מן העין שאין נראין ויש מתירין ובמקום הדחק יש לסמוך ע"ז אכן לתתחלה טוב לכסות שלא יהיו הספרים נראין ובפרט ס"ת בודאי יש להחמיר. ואם יש לו חדר אחר אסור עד שיוציאנו, ואם יש בו תפלין או מזוזה או ספרים שאינם עשויין בגלילה אפי' של גמרא וה"ה כל הספרים הן בכתיבה או בדפוס אסור עד שיתנם בכלי בתוך כלי או בשני כיסויין והוא

מזוזה המונח בפנים הדלת האם צריך מחיצה?

הגוי בעצמו

Sponsored By: **DollarPhone**

כל הזכויות שמורות להמפעל 'הילכתא דיומא' ואסור להעתיקם בלי רשות מהנהלת המפעל

זכות הלימוד

השירות לחברות ומעוררות דמי תורה דמי ציורים ופבלאות Tel / Fax / Fax on Demand 1 800 466-7593 www.NicholasPhone.org	השירות השירות השירות השירות השירות
--	--